

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 62/17

Λουξεμβούργο, 14 Ιουνίου 2017

Απόφαση στην υπόθεση C-75/16

Livio Menini και Maria Antonia Rampanelli κατά Banco Popolare Società
Cooperativa

Το δίκαιο της Ένωσης δεν αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία η οποία προβλέπει, όσον αφορά τις ένδικες διαφορές στις οποίες εμπλέκονται καταναλωτές, ότι οποιασδήποτε ένδικης προσφυγής πρέπει υποχρεωτικώς να προηγείται διαμεσολάβηση

Εντούτοις, δεδομένου ότι πρέπει να διασφαλίζεται η πρόσβαση στη Δικαιοσύνη, ο καταναλωτής δύναται να αποσύρεται από τη διαδικασία διαμεσολάβησης ανά πάσα στιγμή χωρίς να χρειάζεται να το δικαιολογήσει

Ο Livio Menini και η Maria Antonia Rampanelli, αμφότεροι Ιταλοί υπήκοοι, προσέφυγαν ενώπιον του Tribunale Ordinario di Verona (πρωτοδικείο της Βερόνας, Ιταλία) κατά της Banco Popolare, η οποία τους ζητεί να της επιστρέψουν ποσόν ύψους 991 848,21 ευρώ που τους είχε δανείσει.

Το πρωτοδικείο της Βερόνας επισημαίνει ότι, δυνάμει του ιταλικού δικαίου, η προσφυγή του Livio Menini και της Maria Antonia Rampanelli δεν είναι παραδεκτή εάν δεν έχει προηγηθεί διαδικασία εξώδικης διαμεσολαβήσεως, ακόμα κι αν αυτοί ενεργούν ως «καταναλωτές». Εξάλλου, το ιταλικό δίκαιο προβλέπει ότι, στο πλαίσιο υποχρεωτικής εξώδικης διαμεσολαβήσεως, οι καταναλωτές πρέπει να επικουρούνται από δικηγόρο και δεν δύνανται να αποσυρθούν από τη διαμεσολάβηση χωρίς εύλογη αιτία.

Αμφιβάλλοντας για τη συμβατότητα των ανωτέρω εθνικών ρυθμίσεων προς το δίκαιο της Ένωσης, το πρωτοδικείο της Βερόνας ζητεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ερμηνεύσει την οδηγία για τις καταναλωτικές διαφορές¹.

Με τη σημερινή του απόφαση, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η οδηγία, η οποία ως σκοπό έχει να διασφαλίσει ότι οι καταναλωτές έχουν τη δυνατότητα να υποβάλλουν καταγγελίες κατά εμπόρων μέσω διαδικασιών εναλλακτικής επιλύσεως διαφορών (ΕΕΔ), θα μπορούσε να εφαρμοστεί στην προκειμένη περίπτωση, στο μέτρο που η διαδικασία διαμεσολαβήσεως δύναται να θεωρηθεί ως μία από τις μορφές ΕΕΔ, στοιχείο που θα πρέπει να διερευνήσει ο εθνικός δικαστής. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, ιδίως, ότι η οδηγία εφαρμόζεται εφόσον η διαδικασία ΕΕΔ (εν προκειμένω, η διαδικασία διαμεσολαβήσεως) πληροί τις τρεις ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις: 1) να έχει κινηθεί από καταναλωτή κατά εμπόρου όσον αφορά τις συμβατικές υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις πωλήσεως ή παροχής υπηρεσιών 2) να είναι ανεξάρτητη, αμερόληπτη, διαφανής, αποτελεσματική, ταχεία και δίκαιη και 3) να ανατίθεται σε φορέα ο οποίος έχει ιδρυθεί σε μόνιμη βάση και έχει καταχωριστεί σε ειδικό κατάλογο κοινοποιημένο στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Στην περίπτωση που το ιταλικό δικαστήριο καταλήξει στο συμπέρασμα ότι εφαρμόζεται η οδηγία για τις καταναλωτικές διαφορές², το Δικαστήριο επισημαίνει ότι, στις διαδικασίες ΕΕΔ που

¹ Οδηγία 2013/11/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2013, για την εναλλακτική επίλυση καταναλωτικών διαφορών και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και της οδηγίας 2009/22/ΕΚ (οδηγία ΕΕΚΔ) (ΕΕ 2013, L 165, σ. 63).

² Αντιθέτως, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η οδηγία 2008/52/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Μαΐου 2008, για ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2008, L 136, σ. 3) εφαρμόζεται μόνο σε διασυνοριακές διαφορές, ενώ η συγκεκριμένη υπόθεση δεν έχει διασυνοριακό χαρακτήρα, δεδομένου ότι τόσο η Banco Popolare όσο και ο Livio Menini και η Maria Antonia Rampanelli έχουν την έδρα ή την κατοικία τους στην Ιταλία.

προβλέπονται από την εν λόγω οδηγία, ο προαιρετικός χαρακτήρας της διαμεσολαβήσεως δεν συνίσταται στην ελευθερία των μερών να προσφύγουν στη διαδικασία αυτή, αλλά στο ότι τα μέρη έχουν την ευθύνη της διαδικασίας και μπορούν να την οργανώσουν κατά βούληση και να την ολοκληρώσουν ανά πάσα στιγμή. Επομένως, εκείνο που προέχει δεν είναι ο υποχρεωτικός ή προαιρετικός χαρακτήρας του συστήματος διαμεσολαβήσεως, αλλά το να διασφαλίζεται η **πρόσβαση των μερών στη Δικαιοσύνη**, όπως ρητώς προβλέπεται στην οδηγία.

Συναφώς, το Δικαστήριο διαπιστώνει³ ότι ο ορισμός μιας διαδικασίας διαμεσολαβήσεως ως προϋποθέσεως του παραδεκτού ένδικης προσφυγής δύναται να αποδειχθεί συμβατός προς την **αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας** υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τη συνδρομή των οποίων καλείται να εξακριβώσει ο εθνικός δικαστής. Τούτο ισχύει εφόσον η διαδικασία 1) **δεν καταλήγει σε δεσμευτική για τα εμπλεκόμενα μέρη απόφαση**⁴ 2) **δεν καθυστερεί ουσιωδώς την άσκηση ενδίκου βοηθήματος** 3) **αναστέλλει την απόσβεση των οικείων δικαιωμάτων** και 4) **δεν προκαλεί σημαντικά έξοδα**, εφόσον 5) **η ηλεκτρονική οδός δεν αποτελεί το μοναδικό μέσο πρόσβασης στην εν λόγω διαδικασία συμβιβασμού** και 6) **είναι δυνατή η λήψη προσωρινών μέτρων σε εξαιρετικές περιπτώσεις**. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο καταλήγει στο συμπέρασμα ότι νομοθεσία όπως η ιταλική, η οποία όχι μόνο έχει προβλέψει εξώδικη διαδικασία διαμεσολαβήσεως αλλά, επιπροσθέτως, έχει καταστήσει **υποχρεωτική την προσφυγή σε αυτήν πριν την προσφυγή σε δικαστικό όργανο**, δεν είναι ασύμβατη προς την οδηγία.

Αντιθέτως, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι **δεν δύναται εθνική νομοθεσία να επιτάσσει να επικουρείται ο καταναλωτής που μετέχει σε διαδικασία ΕΕΔ υποχρεωτικώς από δικηγόρο**.

Τέλος, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η προστασία του δικαιώματος πρόσβασης στη Δικαιοσύνη συνεπάγεται ότι **η απόσυρση του καταναλωτή από τη διαδικασία ΕΕΔ, με ή χωρίς εύλογη αιτία**, δεν πρέπει ποτέ να έχει δυσμενείς συνέπειες για αυτόν στα επόμενα στάδια της διαφοράς. Εντούτοις, το εθνικό δίκαιο δύναται να προβλέπει κυρώσεις σε περίπτωση **μη συμμετοχής των μερών στη διαδικασία διαμεσολαβήσεως χωρίς εύλογη αιτία**, υπό την προϋπόθεση ότι ο καταναλωτής δύναται να αποσυρθεί μετά την πρώτη συνάντηση με τον διαμεσολαβητή.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

---

³ Το Δικαστήριο εν προκειμένω ακολουθεί το ίδιο σκεπτικό με εκείνο των αποφάσεών του σχετικά με τις διαδικασίες συμβιβασμού (απόφαση της 18ης Μαρτίου 2010, Alassini κ.λπ., [C-317/08 έως C-320/08](#)).

⁴ Η οδηγία προβλέπει τη δυνατότητα οι εθνικές νομοθεσίες να προβλέπουν ότι το αποτέλεσμα των διαδικασιών ΕΕΔ είναι δεσμευτικό για τους εμπόρους, υπό την προϋπόθεση ότι ο καταναλωτής έχει προηγουμένως δεχθεί την προταθείσα λύση.